

Skärpta krav för svenskt medborgarskap

Migrationsminister Johan Forssell
Särskild utredare Kirsi Laakso Utvik

Uppdraget

Uppdraget enligt de ursprungliga kommittédirektiven:

1. Föreslå krav på längre hemvisttid, egenförsörjning och vilka ytterligare kunskaper om det svenska samhället och svensk kultur som ska krävas för att förvärva medborgarskap
2. Föreslå ett skärpt krav på hederligt levnadssätt för att förvärva svenskt medborgarskap,
3. Ta ställning till om det bör införas ett krav på medborgarskapssamtal, avläggande av lojalitetsförklaring eller liknande ceremoniellt inslag som ska utgöra slutpunkt i processen att förvärva medborgarskap, och
4. Ta ställning till om förfarandet för prövning av barns befrielse av medborgarskap bör ändras.

Uppdraget forts.

Uppdraget enligt tilläggsdirektiven:

1. Analysera och föreslå hur anmälningförfarandet kan utmönstras,
2. Föreslå hur kraven för förvärv av medborgarskap för vuxna personer som är födda i Sverige och sedan födelsen är statslösa kan skärpas,
3. Ta ställning till om och i så fall hur möjligheten att beviljas dispens från naturalisationsvillkoren vid särskilda skäl bör skärpas, och
4. Analysera och ta ställning till om den svenska regleringen av förlust av medborgarskap behöver ändras för att överensstämma med unionsrätten.

Anmälningssförfarandet ska utmönstras

Utredningens förslag:

- Anmälningssförfarandet ska endast omfatta vissa grupper.
- De grupper som inte längre kommer att omfattas av anmälningssförfarandet är i stället hänvisade till ansökningsförfarandet.

Skärpta och nya krav för att förvärva svenskt medborgarskap

Utredningens förslag:

- Som utgångspunkt ska det krävas åtta års hemvist i Sverige för att kunna förvärva svenskt medborgarskap.
- För undantagna grupper föreslås en kortare hemvisttid i Sverige gälla.
- För att få undantag från kravet på styrkt identitet ska längre hemvisttid i Sverige krävas.

Skärpta och nya krav för att förvärva svenskt medborgarskap forts.

Utredningens förslag:

- Kravet på utlänningens levnadssätt för att förvärva svenskt medborgarskap skärps.
- Kravet på frånvaro av brottslighet vid anmälan om svenskt medborgarskap skärps.
- Vuxna statslösa personer som är födda i Sverige får inte ha dömts för brott mot nationell säkerhet eller frihetsberövande påföljd i fem år eller längre.

Skärpta och nya krav för att förvärva svenskt medborgarskap forts.

Utredningens förslag:

- Det sedan tidigare föreslagna medborgarskapsprovet i samhällskunskap ska utökas med delområdet Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Det ska tydliggöras att kunskaperna i de mänskliga rättigheterna som ska visas genom delprovet i samhällskunskap även omfattar barnets rättigheter enligt barnkonventionen.

Skärpta och nya krav för att förvärva svenskt medborgarskap forts.

Utredningens förslag:

- Krav på egenförsörjning införs som villkor för att förvärva svenskt medborgarskap efter ansökan.
- Den sökande ska ha inkomst av lön eller näringsverksamhet. Inkomsten ska som lägst uppgå till förbehållsbeloppet vid utmätning.
- Den sökande får inte ha mottagit försörjningsstöd som sammanlagt överstiger sex månader de senaste tre åren före ansökan om svenskt medborgarskap.
- Undantag får bl.a. medges vid vissa former av studier, t.ex. studier inom gymnasieskolan, eller om den sökande uppbär ålderspension, garantipension eller äldreförsörjningsstöd.

Barns förvärv av medborgarskap efter ansökan regleras särskilt

Utredningens förslag:

- Det införs en särskild bestämmelse för barns förvärv av svenskt medborgarskap efter ansökan
 - Som villkor ska gälla viss hemvisttid i Sverige, permanent uppehållstillstånd och styrkt identitet.
 - Har barnet fyllt 15 år föreslås krav på skötsamt och hederligt levnadssätt och längre hemvisttid.
 - Har barnet fyllt 16 år föreslås krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap.
 - Det ska införas undantag från villkoren vid bl.a. särskilda skäl.
 - Bestämmelsen om bipersoners förvärv av medborgarskap efter ansökan ska tas bort.
 - Det ska inte längre vara ett naturalisationsvillkor att en sökande ska ha fyllt 18 år.

Undantag från kraven vid särskilda skäl

Utredningens bedömning:

- Dispensgrunden särskilda skäl för att medges dispens är ändamålsenlig och behöver inte skärpas.

Förlust av svenskt medborgarskap

Utredningens förslag:

- Någon ansökningsfrist ska inte föreskrivas för ansökan om att få behålla svenskt medborgarskap.

Barns befrielse från svenskt medborgarskap

Utredningens bedömning:

- Förfarandet vid barns befrielse från svenskt medborgarskap är ändamålsenligt och bör inte ändras.
- Ett ärende om att befria ett barn från svenskt medborgarskap bör inte prövas av domstol i första instans.
- Ett beslut om att befria ett barn från svenskt medborgarskap bör inte underställas domstol för prövning.

Medborgarskapsceremonier och andra ceremoniella inslag

Utredningens bedömning:

- Det bör inte krävas något obligatoriskt deltagande vid medborgarskapsceremonin eller något annat ceremoniellt inslag som markerar slutpunkten av medborgarskapsprocessen.
- Medborgarskapsceremonierna bör inte innehålla avläggande av lojalitetsförklaring, trohetslöfte, medborgarskapssamtal eller något annat liknande ceremoniellt inslag.
- De nuvarande kommunala medborgarskapsceremonierna som anordnas årligen är ändamålsenliga och bör behållas.

Utredningens förslag:

- Migrationsverket ska ges i uppdrag att i samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner ta fram information om medborgarskapsceremonierna som ska distribueras via ett informationsblad som skickas till nyblivna medborgare.

Konsekvenser

- Utredningens förslag ger upphov till kostnader för Migrationsverket.
- Förslagen att införa ytterligare kunskapsområden i delprovet i samhällskunskap och att införa krav på egenförsörjning för att förvärva svenskt medborgarskap riskerar att få olika konsekvenser för kvinnor och män.
- Vissa av utredningens förslag kan försvåra för integrationen i samhällslivet.
- Vissa av utredningens förslag kan medföra positiva effekter för arbetet mot utanförskap och utanförskapsområden.
- Förslagen om nya och skärpta krav för att förvärva svenskt medborgarskap innebär att möjligheten till förvärv av svenskt medborgarskap begränsas.
- Vissa försämringar kan uppstå utifrån ett barnrättsperspektiv.

Konsekvenser forts.

- Utredningens förslag på nya och skärpta krav för att förvärva svenskt medborgarskap ska främst finansieras genom avgiften för ansökningsärenden i medborgarskapsförordningen.
- Avgiften för ansökningsärenden för vuxna ska höjas med 1 400 kronor till 2 900 kronor.
- Det ska införas en avgift för ansökningsärenden för barn som ska uppgå till 475 kronor.
- Migrationsverkets kostnader med anledning av de nya kraven föreslås täckas genom att medel tillförs Utgiftsområde 8 Migration.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

- Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2026.
- Äldre föreskrifter föreslås gälla för vissa ärenden som inletts före ikraftträdandet.
- Äldre föreskrifter föreslås gälla vid överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

Skärpta krav för svenskt medborgarskap

Migrationsminister Johan Forssell
Särskild utredare Kirsi Laakso Utvik